

ŠTEVILKA
LETO IX.
TRST 1962-63

7

BDI

GALEB

LIST ZA MLADINO

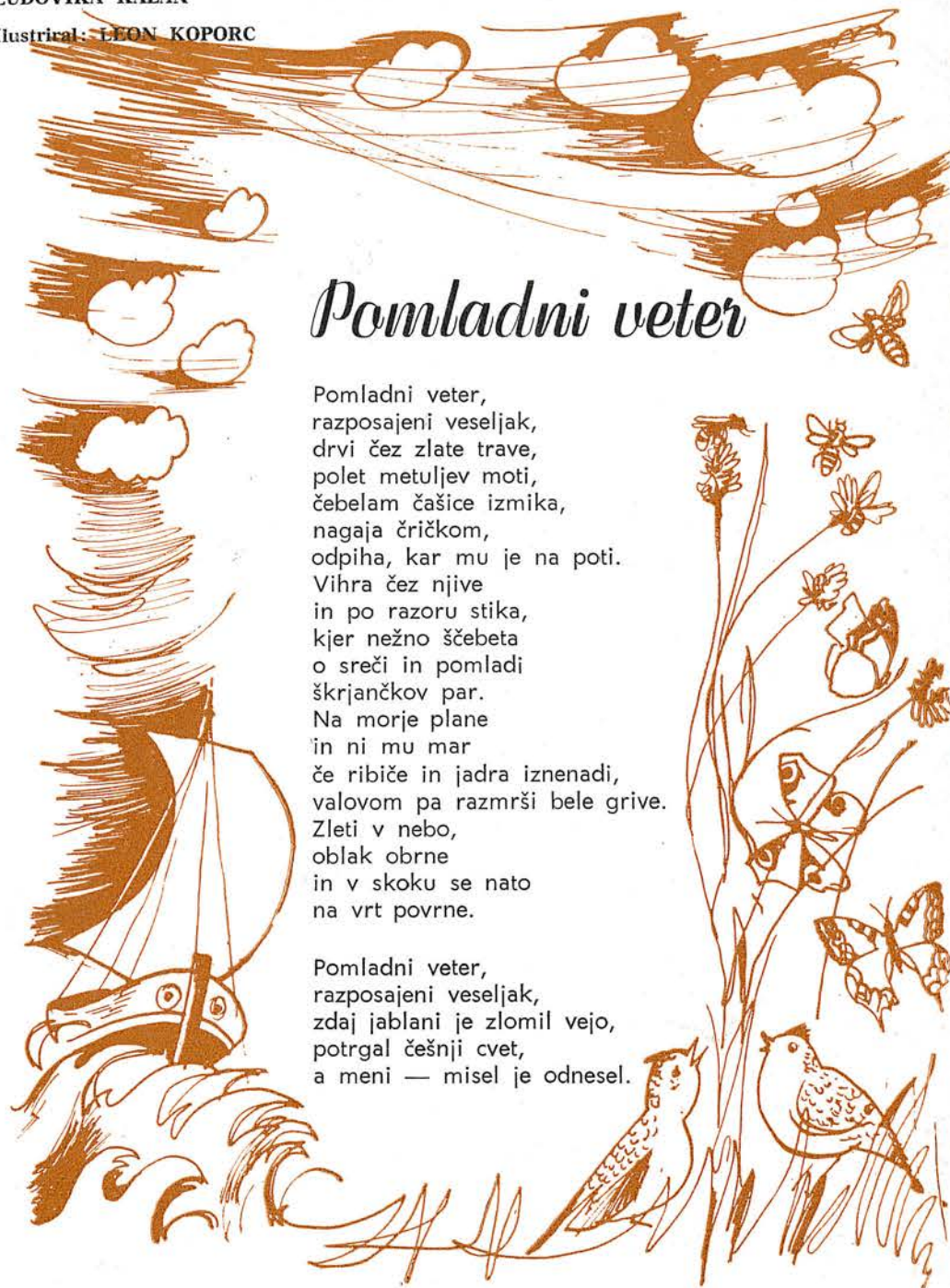
Izhaja mesečno • Izdajatelj in odgovorni urednik je Ivan Grbec • Ureja ga uredniški odbor • Tiska tiskarna »Graphis« v Trstu, ul. Sv. Frančiška 20
Naslovno stran je napravil R. Hlavaty

VSEBINA

Ludovika Kalan: Pomladni veter . . .	145
Pavle Martinc: Kraške pripovedke . . .	146
Ludovika Kalan: Miške imajo praznik	149
Zakaj imajo kitajski otroci kratka imena (kitajska pripovedka)	150
Vojan Arhar: Vaški mlin	152
Bojan Pavletič: Planica in njena zgodba	153
R. Kragelj: Na valovih pragozdne reke	155
Gustav Strniša: Mavrična Zlatka . . .	159
Ludovika Kalan: Dober zgled	161
Miro P.: Zanimivosti iz filatelije . . .	162
Vojan Arhar: O srednjeveškem sodstvu	163
Vladimir Kodrič: Buči, buči morje Adrijansko	164
Vojan Arhar: Čas	167
Naši mladi dopisniki	168

LUDOVIKA KALAN

Ilustriral: LEON KOPORC

Pomladni veter

Pomladni veter,
razposajeni veseljak,
drvi čez zlate trave,
polet metuljev moti,
čebelam čašice izmika,
nagaja čričkom,
odpiha, kar mu je na poti.
Vihra čez njive
in po razoru stika,
kjer nežno ščebeta
o sreči in pomladi
škrjančkov par.
Na morje plane
in ni mu mar
če ribiče in jadra iznenadi,
valovom pa razmrši bele grive.
Zleti v nebo,
oblak obrne
in v skoku se nato
na vrt povrne.

Pomladni veter,
razposajeni veseljak,
zdaj jablani je zlomil vejo,
potrgal česnji cvet,
a meni — misel je odnesel.

Kraške pripovedke

PRIPOVEDKA O MATIČKU IN O TABORSKEM GOSPODU

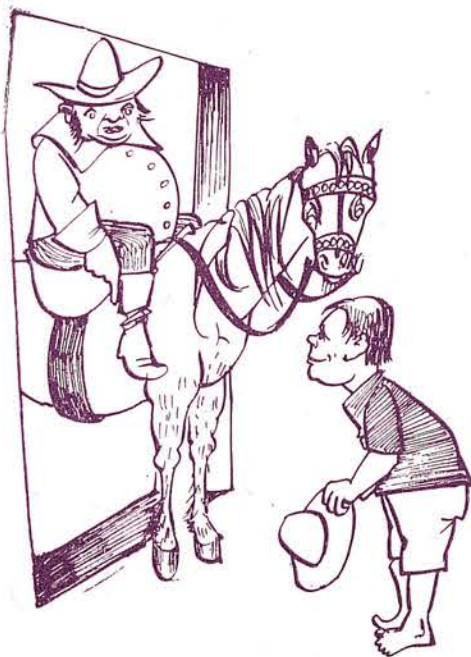
Jeseni je bilo. Z mano sva šla v naš vinograd. Tega smo imeli v dornberških gričih. Tako sva potovala mimo Temnice, Lipe, Sibeljev pri Škrbini. Onkraj Železnih vrat sva kaj kmalu prišla do Baševih, majhnega naselja sredi med Škrbino in Dornberkom. Tam se je nona zaklepetala z Matijcem, starim gospodarjem, in prav kmalu sem slišal pravljico o Matijčtovem praprastricu, Matičku po imenu. Pravljica sicer ni bila namenjena meni, zato sem še posebno vlekel na ušesa.

Prišel je taborski gospod k Baševim terjat desetino, kajti Baševi so bili podložniki gospoda s Tabra. Zaletel se je s konjem naravnost v kuhinjo, tako da je bilo pol konja in pol gospoda zunaj pred vrati, pol pa v kuhinji. Gospod je pozdravil in vprašal:

»Kdo je doma?«

»Poldrug mož pa pol konja!« — je odgovoril Matiček, edini od družine, ki je bil v kuhinji.

»Kaj pa delaš?« — je vprašal gospod.

»Pohišni prostor!« je bil Matičkov odgovor.

»Kaj pa kuhaš?« je še vprašal gospod.

Matiček: »Gor in dol!«

Gospod: »Kje pa je mati?«

Matiček: »Je nesla ta snedeno v malin!«

Gospod: »Kam pa je šel oče?«
Matiček: »Moj oče je šel na jago. Kar ulovi, tam pusti. Kar pa ne ulovi, spet domov prinese.«

Gospod: »Kje pa je tvoj brat?«

Matiček: »Uh! Ta je šel vrh lanske škode novo škodo delat.«

Gospod: »Kaj je to poldrugi mož za pol konja?«

Matiček: »Sebe štejem za celega moža, ker sem ves doma. Vas pa za pol moža, ker Vam hrbet moli iz hiše. Prav tako vidim samo pol vašega konja. Torej je pri nas doma poldrug mož in pol konja.«

Gospod: »Kaj pa je tisto, no, kako se mu že reče... pohišni prostor?«

Matiček: Saj vidite, da smo sinoči ličkali. Zdaj pa smeti pometam, torej delam po hiši prostor in temu pri nas rečemo pohišni prostor.«

Gospod: »Kaj pa je tisto gor in dol?«

Matiček: »Preden je šla, mi je mati dala dva fižola in dva ječmena. To sem dal kuhat. Fižola in ječmena se sedaj lovita po loncu enkrat gor in enkrat dol. To je torej gor in dol.«

Gospod: »Kaj pa je tisto ta snedeno, kar je mati nesla v malin?«

Matiček: »Mati si je sposodila vrečico moke. To smo pojedli. Sedaj bo pa tisto moko vrnila. To pomeni, da je nesla ta snedeno v malin.«

Gospod: »Na kakšno jago pa je šel oče, da, kar ulovi, tam pusti, kar ne ulovi, pa domov prinese?«

Matiček: »Veste, moj oče je poln uši. Zdaj si jih je šel obirat. Kar jih ulovi, jih ubije in tam pusti, kar jih ne ulovi, pa spet domov prinese.«

Gospod: »Kakšno škodo vrh škode pa dela tvoj brat?«

Matiček: »Veste, tamle pri jezeru smo imeli lep travnik. Za tri junce ga je bilo. Lani pa ga je brat preoral. To se pravi, da je naredil za tri junce škodo. Zdaj ga spet orje in dela škodo vrh škode.«

Tako je Matiček pojasnil gospodu vse razmere v svoji družini. Gospod se je zamislil in še pristavil: »Povej očetu, da naj pride na Tabor desetino plačat.«

»Moj oče že ne bo hodil svojih podplatov za vaše dobro obrabljat!« mu je zabrusil Matiček, medtem ko je gospod odhajal.

Pa je gospod le srečal starega Bašo, ki se je vračal z »jage«. Baša je gospoda spoštljivo pozdravil, kakor se pač podložniku zagré in ga ponižno vprašal po novostih.

»Vaš sin — mu je odgovoril gospod — mi jih je zdajle take naštel, da nisem vedel, kam bi se del. Za njegovo predrznost ga moram kaznovati. Povejte mu: če mi ne ukrade mesa tistih treh svinj, ki so jih moji mesarji danes ubili, in to, medtem ko ga bodo moji hlapci v grajski kuhinji s pušami čuvali, bo jutri ob glavo, vi pa ob premoženje.«

Oddirjal je gospod s konjem in se smejal. Jokal je stari Baša, ko je Matičku pripovedoval, kaj mora storiti. Pa ga je Matiček potolažil:

»Nič lažjega kakor to, oče. Bom že naredil.«

Naredil si je Matiček lesen kason in ga nesel na Tabor. V mraku je spravil kason na grajsko streho in ga že v popolni temi spustil skozi dimnik. V kuhinji pa so hlapci meso stražili, in ko so čuli, da je kason dol prišel, so vsi hkrati ustrelili. In šli so h gospodu in mu javili, da so capina ubili.

»Spat pojдите,« — je rekel gospod, — »ga bomo že jutri spravili stran!«

In tako so šli grajski hlapci spat. Matiček pa... No, saj si lahko mislite, kako je bil zjutraj gospod razočaran in jezen, ker ni našel niti mesa niti moža, za katerega je mislil, da je mrtev.

Sel je gospod zopet na sprehod s konjem. Naravnost gor k Baševim jo je mahnil. Pri jezeru je srečal starega Bašo.

»Kje je vaš najmlajši?« je vprašal.

»Doma,« — je odgovoril Baša. — »Umazano svinino čisti, ki ste mu jo sinoči podarili.«

»Povejte mu,« — je rekel jezno gospod, — »da mu kazni še ni odpuščena. Če nocoj ne bo meni in moji ženi snel prstanov z rok, medtem ko bova spala, ste vi ob premoženje, fant pa ob glavo.« In je odšel. Stari Baša ni več jokal, ko je sinu povedal, kaj mora storiti, kajti zaupal mu je.

Matiček se je zvečer na tiho splazil v taborski grad in se skrnil v spalnici grajske gospode. Okrog desete sta prišla gospod pa gospa spat. Slišal je Matiček, kako je gospod rekel gospe: »Do polnoči boš držala prstane ti, kajti ni verjetno, da bi do takrat prišel. Po polnoči jih boš pa meni izročila. Medtem bom pa malo zaspal.« In kmalu je gospod prav debelo smrčal. Ko je okrog enajste ponoči njegovo smrčanje za trenutek prenehalo, se je Matiček na tiho splazil k postelji in rekel:

»Žena, prstane mi daj, polnoč je!« In grajska gospa mu je izročila svoje in gospodove prstane.

Matiček ni več nič slišal, da se je gospod okrog polnoči zbudil in rekel ženi:

»Prstane mi daj, polnoč je!« Tudi tega ni slišal Matiček, kaj mu je gospa odgovorila, kajti bil je že daleč, skoraj pri Baševih.

Spet je šel gospod drugo jutro na sprehod in spet je jezdil gor k Baševim. Na njivi pri jezeru je stari Baša ravno nekaj sejal, ko je prišel gospod in vprašal:

»Kje pa je danes vaš najmlajši?«

Stari Baša je odgovoril:

»Oo, danes ga pa ni doma. V Gorico je šel, da bi pri nekem židu prstane zastavil, ki ste mu jih sinoči darovali!«

Jezen je bil gospod in je rekel:

»Recite mu, da kazni še ni konec! Če nocoj ne ukrade rjuh izpod mene in žene, medtem ko bova spala, bo jutri ob glavo, vi pa ob premoženje.«

Odjezdil je gospod nazaj proti Tabru in stari Baša je premišljal, kaj neki mu je Matiček naredil, da je tako jezen nanj. Pa mu je povedal, ko se je vrnil z Gorice, kaj je gospod naročil. Matiček si je v kleti pripravil lonec droži in se zvečer spet na tihem splazil v grad. Skrnil se je pod gospodovo posteljo, in ko sta ponoči gospod pa gospa trdno zaspala, ju je po bradi in po vratu namazal z drožmi. Medtem ko se je on spet splazil pod posteljo, sta se gospod in gospa zbudila in presenečeno ugotovila, da sta v spanju bruhala.

»Saj ni čuda,« — je rekel gospod, — »kajti sinoči sva ga precej popila.«

»Res je,« — je rekla gospa. — »Sedaj nama nič drugega ne preostane, kot da se umijeva in rjuhe zamenjava.« Tako sta tudi storila. Grajska

gospa je snela rjuhe s postelje in jih vrgla pod posteljo in potem sta oba šla iz sobe, da bi se umila. Matiček pa je stare rjuhe odnesel po njemu znani poti spet k Baševim.

(Konec prihodnjic)

LUDOVICA KALAN

Ilustriral: SAVO SOVRE

Miške imajo praznik

Oče Miško je odločil:

»Danes je za Miške praznik, ker pod avtom je končala muca — črnodlaki paznik.«

Davi, trudna, neprespana sredi ceste je hodila, vsa zamišljena kot vedno na semafor ni pazila.

Več ne bosta nas plašili

dve zelenkasti zenici, ki v nočeh pred našim vhodom sta svetili ko kresnici.

Zdaj pa brez strahu tecimo vsi na praznično kosilo v shrambo, v lonce in predale, tam se jedlo bo in pilo.

Zakaj imajo kitajski otroci kratka imena

(Kitajska prlovedka)

Nekoč je bila na Kitajskem nava-da, da so starši dajali svojim prvo-rojenim sinovom silno dolga imena. Deček z dolgim imenom — tako so mislili — bo zrased v častivrednega moža; zato se je vsaka družina potrudila, da je našla za prvorojenca čim daljše ime.

Nekega dne se je v družini Šenovih rodil zdrav in močan deček. Starši so zanj že imeli pripravljeno dolgo ime in ponosno so oznanili sorodnikom in znancem, da ga bodo klicali Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po.

»Kako čudovito ime!« je dejal vsak, kdor ga je slišal. »Uporabljati ga moramo kar se da pogosto, da si bo deček v svesti svoje mnogo obe-tajoče prihodnosti.«

Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Po je z leti zrased v močnega in zdravega dečka. Bil pa je žalosten, ker ni imel brata, ki bi mu bil tovariš pri igri.

Naposled pa se mu je njegova želja vendarle izpolnila in Riki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po je dočakal dan, ko se mu je rodil bratec. Ker drugorojenca nihče ni imel za kaj prida važno osebo, so mu pri Šenovih dali k r kratko ime Ah Fu.

Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po se je rad igral z malim Ah Fujem in težko je čakal dne, ko bo brat tako velik, da se bosta lahko skupaj podila po poljih in vrtovih. Kakšen ponos je navdajal Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim

Pojevo srce, ko ga je Ah Fu prvič poklical z njegovim pravim imenom!

Brata so ljudje pogosto videvali pri igri na polju in na vrtu Šenovih. Ah Fu je posebno rad lovil Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Poja okoli kočice njihovega soseda Li Sunga, zlasti še okoli sosedovega vodnjaka.

Nekega dne, ko sta se igrala pri vodnjaku, je Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po izgubil ravnotežje in padel v vodnjak. Ah Fu se je prestrašen sklonil čez rob vodnjaka in zavpil:

»O, Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po, ali še živiš?«

Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po je odgovoril: »Da, še. Držim se za skalo pri dnu vodnjaka, toda voda je mrzla, Ah Fu. Brž steci k Li Sungu in ga vprašaj, ali ima lestev, da bi splezal ven, ali nemara vrv!«

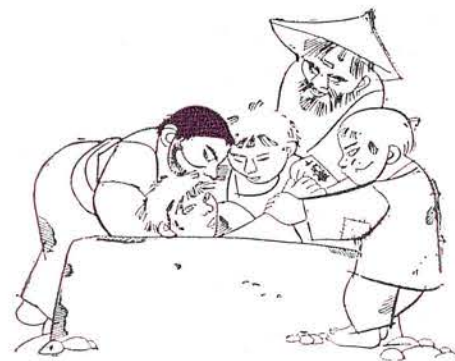
Ah Fu je še enkrat pogledal nizdol na Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Poja in stekel k Li Sungovi kočici. Ko je pritekel tja, je vzkliknil:

»O, Li Sung, spoštovani sosed, ubogi Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po je padel v vaš vodnjak in ne more iz njega. Prosim, ali imate lestev ali vrv, da bi rešili Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Poja?«

»Kaj, ubogi Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po je v mojem vodnjaku? Kje je vendar moja lepa dolga vrv? Ubogi Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po!« Stari sosed je pretaknil vsak kot svoje kočice, išoč vrv, naposled pa se je spomnil, da jo je bil posodil Lu Ciju, ki živi na drugem koncu vasi. Tekel je k njemu, da bi vrv dobil nazaj, medtem pa je Ah Fu pohitel k staršem, da bi povedal o nesreči, ki je doletela Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Poja. Ves čas je srečaval sosede in vsakemu je moral povedati, da je ubogi Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po padel v Li Sungov vodnjak. Sosed je so drug za drugim hiteli iskat svoje lestve in vrvi, da bi pomagali Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Poju in vsakdo je pripovedoval žalostno novico vsakomur, ki ga je srečal.

V tem je Ah Fu končno le prišel domov in povedal materi, da se je Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po prevrnil v vodnjak. Mati je jokaje stekla povedat novico očetu, ta pa je jel tarnati:

»O, naš ubogi Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari

Pim Po! Toda brž: niti trenutka ne smemo izgubiti! Ah Fu, steci nazaj k vodnjaku in počakaj pri Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Poju, dokler ne pridem z debelo vrvjo.«

Ah Fu je res stekel nazaj k vodnjaku in pritekel tja hkrati z Li Sungom, ki je prinašal vrv. Ah Fu je boječe poklical brata v vodnjaku:

»O, Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po, ali si še živ?!«

Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po je vzdihnil od olajšanja in rekel:

»Ah Fu, končno si le prišel — skrajni čas je že!«

Li Sung je spustil vrv v vodnjak, sponji konec je ujel Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po. Takoj zatem je prihitel še Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Pojev stric z lestvijo in jo prav tako spustil v vodnjak. Splezal je k Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Poju, da bi mu pomagal na plan.

Medtem so se okoli vodnjaka zbrali svojci in številni prijatelji pa

Planica in njena zgodba

Velika skakalnica v Planici

ostali svet pa je ostala nepoznana, nepomembna.

Ko so leta 1870 zgradili po Gornjesavski dolini železnico, niso postavili pred planiško dolino niti postaje. Toda, ko so po prvi svetovni vojni naslonili na vrhove nad njo državno mejo med Jugoslavijo in Italijo, so postavili tudi majhno obmejno postajico. Mnogi so potovali z železno kačo mimo nje in se čudili prelestim bajne doline. Nekateri pa se niso mogli upreti njenim krasotam. Stopili so z vlaka in krenili po zelenih tratah in mecesnovih hostah njenega korita. In tako so prvi turisti odkrili, da je dolina od Rateč do Jalovčevega Ozebnika eden izmed najlepših alpskih biserov. Dragulj, ki je bil enako lep poleti in pozimi.

Med prvimi, ki so opazili, da Planica ni le izredna naravna lepota, ampak tudi kot nalašč za zimske športe, je bil zdaj že pokojni ing. Stanko Bloudek. Tedaj so v tujini dosegali vrsto zelo dobrih rezultatov v smučarskih skokih. Norvežani so že skakali okrog 90 metrov daleč. Ing. Bloudek pa je sklenil zgraditi tako skakalnico, ki bi bila večja in boljša od tujih in na katerih bi lahko tudi domači tekmovalci dosegali na svojih tleh rezultate mednarodne vrednosti.

Novo skakalnico je sklenil zgraditi prav v Planici, kjer je našel na bregovih pod Poncami zelo primerne strmine. 26. marca 1934 so se pogнали čez velikansko napravo prvi tekmovalci. Vseh je bilo 14, med te-

znanci in z veseljem in olajšanjem gledali izčrpanega Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Poja, ki je živ priplezal iz vodnjaka.

»Oh, dragi moj Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po! Kaj naj storim zate?« je vzkliknil Ah Fu.

Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Po je zamisljeno pogledal svojega brata. »Ah Fu, daj mi svoje lepo kratko ime, tebi pa dam svoje dolgo in imenitno, ki so mi ga dali moji spoštova-

ni starši. Če bi bilo le za riževo zrno daljše, bi bil utonil!«

To so slišali starši in prijatelji Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Poja in sklenili so, da se drug pred drugim nikoli več ne bodo napihovali z dolgimi imeni svojih otrok.

In zgodba o Riki Tiki Tambo No Si Rambo Hari Bari Buški Pari Pim Poju se je razširila po vsej deželi. Ljudje so spremenili svojo navado in odtlej dajejo kitajski starši svojim otrokom le kratka imena.

Poslovenila Breda Rupret

VOJAN ARHAR

Ilustriral: LEON KOPORC

Vaški mlin

LENO, POČASI
MLIN NA VASI
ROPOČE.

VODA ŠUMI,
SE V SONCU ISKRI
IN PADA.

KAMNI VRTE SE,
ZRNA DROBE SE
V MOKO.

MLINAR V HIŠI,
MLINA NE SLIŠI,
DREMLJE IN — SPI!

Najboljši smučarski skakalci iz 12 evropskih držav so se v dneh od 22. do 24. marca t. l. zbrali v Planici k tekmovanju v smučarskih skokih. Najdaljši skok 121 m je dosegel Nemeč Bockeloh in s tem osvojil prvo mesto. — Na sliki vidite italijanskega skakalca Giacomu Aimonija, ki je v lepem poletu dosegel razdaljo 107 m.

mi dva Slovenca. Planica je tedaj slavila prvo zmagoslavje. Norvežan Birger Ruud je skočil 92 metrov, kar je bil svetovni rekord. Dve leti kasneje pa je Avstrijec Sepp Bradl kot prvi človek preskočil stometrsko značko in pristal po letu, ki je meril točno 101 meter.

Planica je postala na mah svetovno znana. Pridobila si je mnogo prijateljev, ki so jo občudovali. Nakopala pa si je tudi mnogo sovražnikov, ki so jo črtili. Zavidali so ji njene odlične kakovosti in so jo želeli uničiti z izgovorom, da je skakanje na njej prenevarno. Toda naslednja leta so pokazala, da to ni res. Že pred vojno so na njej preskočili 120 metrov, po vojni pa celo 127 metrov.

Številni posrečeni skoki, oziroma kot jim zaradi njihove dolžine pravimo: poleti, so dokazali, da je tudi tekmovanje na taki velikanki kot je planiška varno. Zato so pričeli graditi »mamutske letalnice« tudi drugod. Danes imamo tri: poleg Planice še Kulm v Avstriji in Oberstdorf v Nemčiji. Na slednji je pred tremi leti postavil Slovenec Jože Šlibar iz Kovorja pri Ljubljani celo svetovni rekord z značko 141 metrov.

Drugod torej dosegajo danes daljše skoke kot v Planici. Toda planiški velikanki ostaja ponosna zavest, da je prva ponesla v športni svet zamisel o novi smučarski disciplini: smučarskih poletih. Planica se je bojevala za njihovo uveljavljenje in je tudi zmagala. Smučarski poleti so danes mednarodno priznana smučarska disciplina. Zato bo ostalo ime Planice za vedno vpisano na častnem mestu v zgodovini smučanja, z njo pa tudi ime njenega duhovnega očeta in graditelja ing. Stanka Bloudeka.

NA VALOVIH PRAGOZDNE REKE

71. Narednik je še enkrat pregledal Sedarjeve vezi in mu zavezal kos njegove srajce prek oči. »To je konec,« je pomislil Sedar. »Oh, ko bi mogel še enkrat živeti, vse bi jim stotero povrnil, zase in za vse druge, ki jih zatirajo, izkoriščajo njihove žulje in jih ubijajo!«

72. »Poročnik!« je tedaj zaklical stražar iz džungle, »tule je fant, ki se je znašel pred mano, ne vem, od kod, po stezi je prišel, pravi, da išče nekega Sedarja!« — »Pedro!« je kriknil Sedar in se vzbil, da so se mu vezi zarezale globoko v pretepe ude, »Pedro, sem, tukaj sem, tukaj sem, tu!«

73. »Potem umazani črnc nazadnje le ni lagal,« je zagodrnjal narednik in vprašujoče pogledal poročnika. »Odvežite mu oči!« je ta ukazal in stopil Pedru naproti: »Poznaš tega črnca?« ga je vprašal. »Da,« je pritrdil Pedro in povedal vse: o njuni poti, o smrti svojega očeta, vse.

74. »Hm, torej zares mislita v Loando,« se je nakremžil poročnik, »no, kaj takega pa še nisem slišal. Ali veš, kako dolgo bosta potovala, če bosta sploh kdaj prišla tja?« »Vem,« je odvrnil Pedro, »mesec dni, morebiti dva — če bova sploh kdaj prišla tja. Ga boste zdaj izpustili?«

75. Poročnik je pomignil in narednik je prerezal Sedarjeve vezi. Sedar je globoko vzdihnil, napravil korak naprej — in se zrušil na tla. Napori, ki jih je bil prestal, so ga toliko izčrpali, da ga niti noge niso držale več. »Dajte mu jesti,« je mrzlo ukazal poročnik vojakom.

76. »No, zdaj bom pa še črnecm stregel,« je zagodrnjal narednik in zasadil bajonet v konservo, da bi jo odprl. »Dajte meni, bom jaz,« je poprosil Pedro, vzel konservo, jo odprl in ponudil Sedarju. »Hvala, gospodar,« je ta dejal in naskrivaj pomežiknil začudenemu Pedru.

77. Gospodar? — je pomislil Pedro in začudeno pogledal Sedarja. Potem se mu je približilo: seveda, Sedar je natvezel vojakom, da je njegov strežaj! Obrnil se je k poročniku: »Če imate morebiti isto pot — ali lahko jaz in moj strežaj potujeva z vami? Vsaj nekaj časa, prosim!«

78. Poročnik se je nasmejal: »Kaj res misliš, fant, da te bom pustil samega v džungli? Lepo bi me kaznovali, če bi se to zvedelo! Seveda gresta z nami, kam pa! Po naključju bomo res šli nekaj dni ob reki navzdol, ampak ob prvi priliki vaju bom predal Rdečemu križu ali oblastem!«

79. Ko so vojaki pospravili svoje začasno taborišče in se dvignili na pohod, sta sredi kolone stopala z njimi Pedro in Sedar. Sedarjevo puško je zdaj nosil Pedro, kajti pogleda na oboroženega črnca v svoji sredini surovi vojaki ne bi prenesli. Sedar pa je Pedru tudi skoraj popočno zaupal, zakaj Pedro se je bil od ta-

krat, ko ga je Sedar rešil pred jezo upornikov, katerim je bil izjalovil napad na farmo, močno spremenil. Zares, Pedro se je močno spremenil. Gotovo je k temu prispevala tudi skupna pot skozi nevarnosti džungle; kakor že, ves drug je postal.

80. Sedar in Pedro sta potovala z vojniki tri dni, ko je kolono ustavila nepričakovana zapreka na ozki džungelski stezi: na poti je bilo nakopičeno trnje in vejevje za moza visoko, da je bil prehod nemogoč. »V kritje,« je zavpil poročnik, ko je zagledal oviro, »v kritje, ljudje!«

81. Ampak bilo je prepozno. Od vsepovsod in od nikoder so se oglasili strelji nevidnih bojnikov, ki so Portugalcem pripravili zasedo, in vojak za vojakom je kriknil v smrtni bolečini, planil kvišku, izpustil orožje in se zavalil po tleh, da tam negiben za vedno obleži.

82. Pedro in Sedar sta si takoj ob začetku nenadnega napada poiskala varen zaklon med debelimi koreninami mogočnega pragozdnega velikana. Oba hkrati sta posegla po puški, ki je ležala med njimi: vsak je nagonsko začutil, da mora poseči v boj — vsak na drugi strani, črni ali beli.

83. Njuni roki sta se srečali na mrzlem jeklu puškinega zaklopa. Spogledala sta se pa brez besede spet oba hkrati izpuštila puško, kakor da sta s tem sklenila neizgovorjeno premirje, češ, midva se ne bova bojevala, ne ti za ljudi svoje barve, ne jaz za tiste, ki jim pripadam.

84. Medtem so vojaki na čelu kolone z dolgimi džungelskimi noži sekali prehod skozi trnjevo oviro na ozki stezi, poročnik pa jih je od časa do časa spodbujal z glasnimi klici in ukazi. Nazadnje je bil prehod izsekan. Portugalci so drug za drugim stekli skozenj in marsikateri

je omahnil še ob tem zadnjem poskusu, da ubeži; vendar je večini uspelo. Potem je streljanje potihnilo prav tako naglo, kakor se je bilo nenadoma začelo. Visoko v pragozdnem vejevju so se spet oglasile vreščave opice in le trupla na stezi so pričala o pravkaršnjem boju.

MAVRIČNA ZLATKA

Na griču za hišico je rasla mogočna lipa. Ko je dekletce komaj kobacalo po vseh štirih, je vedno sililo z mamico na ta položni griček, kjer sta potem posedeli in se zazrli v dolino. Hčerka je vedno strmela v vrh lipe, ki se je spajal z nebom in sijal v soncu. Po vejah so hiteli roji čebel in pošumevali pesem dela. Nad vrhom se je sproščal škrjanec, hiteč više in više. Za njim so ostajale mogočne veje lipe kot blesteče steze, po katerih se je navidezno zaganjal v višave. Ko je bil visoko nad vrhom, je hipoma umolknil in jel padati kakor kamen, dokler ni obvisel sredi poti in se potem nalahno spustil na tla.

Ko je bila deklica že starejša, je še bolj živo opazovala škrjanca in enkrat ga je kar vprašala, kaj je vendar zagledal na vrhu lipe, da je kar umolknil in se spustil nazaj na tla. Ptiček ji pa ni odgovoril in zaman je radovedno strmela v sijoči vrh in premišljevala, kaj je na njem.

Ko je dorasla in postala velika skoraj za možko ped, je postajala vse bolj zamišljena. Še vedno se je najraje mudila na griču in sanjari. Sicer je pa tudi marljivo pomagala svoji mamici, le nepremagljivi sili, ki jo je vlekla na griček, se ni mogla ustavljati.

Bilo je lepega poletnega popoldneva, ko se je spehana približala

svoji ljubljeni lipi in se zamaknila v njen zeleni vrh.

Mahoma je na nebu zagrmelo, padlo je nekaj kapljic dežja in že je zažarela v višavi mavrica. Deklica je kar vztrepetala, ko jo je zagledala, in hrepeneče je dvignila k nji svoje rožice, da bi jo objela.

Tedaj se je mavrica razpršila, nad lipo je obvisel ozek sijoč trak, se spojil z vrhom in zdrknil pred deklico. Že je zagledala pred seboj ljubko vilo, ki jo je povabila, naj gre z njo. Vstala je in začudena opazila, da je mavrični trak sijoča preproga, ki vodi kvišku. Sedla je

poleg vile na preprogo in že sta splavali v višavo.

Zlatka je zaprla oči, ko je preproga bliskovito hušknila kvišku in obstala vrh lipe.

Ozrla se je okoli in zapazila prekrasnega ptiča z zlatimi perutmi in bisernim repkom, njegov kljun pa je bil srebrn. Na glavi mu je blestela dragocena krona. Ptiček je čepel na majhnem prestolu, ki je sijal v soncu. Okoli njega so se spretavale druge ptice, se mu klanjale in sprejemale njegove ukaze.

Deklica ga je začudeno ogledovala. Tedaj se je vanjo ozrl in jo mило pogledal s svojimi kristalnimi očmi. Pristopila je k njemu in ga pogladila po lepi, mavrično pisani glavi. Pa je spregovoril:

»Kralj ptičic pevk sem. Ves dan prihajajo k meni in se ravnajo po mojih nasvetih, saj si večkrat videla pridnega škrjanca, ki je prifrlel vrh lipe k meni in se molče vračal. Izpraševala si ga, kaj je v višavi, pa je molčal, ker ti ni smel povedati.

Tudi jaz sem te slišal. Ker si postala Mavrična Zlatka, smeš vse vedeti in srečen sem, da si se danes ustavila tudi pri meni, preden greš na daljno pot v svoje kraljestvo. Spomni se včasih tudi kraljeviča na vrhu visoke lipe, ki se te bo vedno spominjal!»

Zakrilil je s perutmi, začivkalo je okoli nje in že se je oglasil ptičji zbor. Zlatka je prisluhnila in strmelala. Od vseh strani so zadoneli mili, čisti glasovi in se spajali s šepetom vetra in vej. Od vsepovsod je donela skrivnostna pesem, Kralj-ptiček je pa čepel na svojem prestolu in taktiral s srebrnim kljunčkom.

Pesem je postajala vedno lepša in vedno tišja. Zlatka je čutila, da je trudna, zelo trudna. Zaman se je premagovala, morala je zapreti oči.

Še je spoznala, da spet sedi na blesteči preprogi in poleg nje lepa vila. Hiteli sta više in više.

(Konec prihodnjic)

DOBER ZGLED

Tonček je prišel z dvorišča ves blaten, roke umazane, obrazek rdeč in zasopljen, s črno liso na čelu. Oče ga je jezno pogledal in ga okregal:

»Kje si vendar bil, da si tako umazan? Zakaj ne paziš? Poglej mucka, kako se ves dan snaži. Kar njega si vzemi za zgled!«

Pokazal je s prstom na mucka, ki je sedel na stolu in se, ne meneč se za neprijetni razgovor med gospodarjema, po svoji navadi lizal in umival. In oče je nadaljeval:

»Le hitro v kopalnico in naj ti bo mucek za zgled, kako se je treba umivati!«

Tonček je tiho stal, gledal še nekaj trenutkov mucka, nato pa pohitel v kopalnico.

Oče je zrl za njim in zadovoljno pomislil: »No, upam, da mu bo ta lekcija koristila.«

Zopet je prijel časopis v roke in nadaljeval z branjem, a ne dolgo. Čudno se mu je zdelo, da Tončka še ni iz kopalnice. Tudi ni bilo slišati šumenja vode v umivalniku.

Odložil je časopis in šel po prstih v kopalnico. Neslišno je odprl vrata in — osupnil. Na tleh je sedel Tonček, lizal si je nogici in se z njima mazal po obrazku.

Posnemal je pač dober zgled, ki mu ga je bil oče tako toplo priporočil.

ZANIMIVOSTI

iz filatelije

st 1. apolon

st 3. gladežnik

st 4. pogrebec

st 5. rdeči trakar

METULJI NA ZNAMKAH

Pomlad se prebuja iz trdega oklepa mrzle zime. Pod zidom v preksončju je iz mrzlih tal pokukal zvonček, odprl očesci in se zazrl sončku v svetli obraz. Hladno je še, a tu na soncu že pojde, si misli in se zopet stisne med še uvele travne bilke, ki naj ga čuvajo pred mrzlo nočno slano. Tudi v tem tako zgodnjem, hladnem pomladnem času se pojavljajo v naravi naši najlepši krilatci — metulji.

Metulji ostanejo med nami do pozne jeseni. Šele ko zapihajo hladni vetrovi in se oglašajo zima, šele tedaj se poskrijejo pod ovelo travo, otrpejejo in čakajo toplih pomladnih dni. Med prvimi je rumeni citronček, ki je priletel izpod vresja. Vsi pisani metulji oživljajo naravo in jo s svojimi lepimi barvami krasijo. Ko leta in brenči v poletnem soncu na tisoče žuželk po toplem zraku, išče naše oko najlepše. Med lepimi kačjimi pastirji z vitkim telesom, ljubkimi čmrliji, zlatimi osami in smaragdnimi zlatimi minicami so gotovo metulji najlepše pisana skupina žuželk, odeata z lahkimi, velikimi, lepo barvanimi krili.

Glavica je majhna, poraščena s kocinami, z velikimi očmi, dolgimi tipalnicami najrazličnejših oblik in zvitega sesala. Telo je vitko ali zavalje-

no, na oprsju so tanke nožice. Zaradi lepih in širokih kril jih prištevamo med najlepše živali.

Krila so bela ko sneg ali rumena ko citróna. Metulji cekinčki in modri-

ni, spreminjavčki, biserniki, admirali in apoloni dovolj zgovorno pričajo o lepoti teh krilatcev. Že naši metulji so lepotci, a še lepši letajo po vedno cvetočih tropskih livadah.

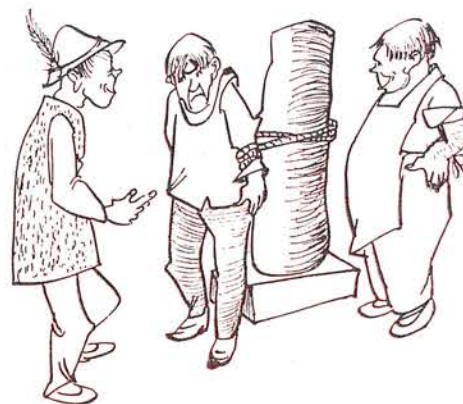
VOJAN ARHAR

Ilustriral: R. HLA VATY

O SREDJEVEŠKEM SODSTVU

Srednjeveško sodstvo je bilo zelo zanimivo. Pravice in kazni niso delili po storjenem dejanju, ampak po vsakokratnem družbenem položaju in ugledu storilca. Za isti prestopek ali celo zločin je bil človek iz ljudstva mnogo huje kaznovan kot na primer svetna ali duhovna gospoda. Dočim so preprostega človeka za neki zločin tobesili, je plemenitaš plačal samo denarno kazen. V zgodnjem srednjem veku je vladal ponekod običaj, da je moral plemič, ki je storil sramotno dejanje, prenašati na javnem trgu sedlo ali psa, dočim so morali kmetje nositi plug, duhovniki pa evangelij. Mesta so navadno imela sramotni steber. Nanj so privezovali lažje obsojence. Tu so jih potem mimoidoči lahko več ur zasramovali in jih obmetavali z gnilimi odpadki, ni pa bi-

lo dovoljeno obsojenca telesno poškodovati. Sramotni stebri so bili ponekod v uporabi še v začetku 19. stol. Pravde so pogostokrat reševali tudi z božjo sodbo, kar pomeni, da sta se morala tožitelj in toženi spopasti v boju. Med plemstvom so se bojevali z meči, med preprostim ljudstvom pa z gorjačami. Kdor je bil premagan ali celo ubit, je bil tudi kriv, ker so menili, da mora zmagati samo tisti, ki je nedolžen. Posebna oblika božje sodbe je bil tudi preizkus krivde z žarečim kosom železa, ki ga je moral obtoženi nesti devet korakov od oltarja. Potem so mu roko zavezali in obvezo zapečatili. Če po treh dneh ni bilo videti krvave rane, je bil osumljenec nedolžen, sicer pa kriv. Če so ga spoznali za krivega, je sledila sodba. Na zanimiv način so kaznovali tudi nepošten obrtnike. Peke, ki so pekli premajhne žemlje, so zvezali in jih vrgli v mrežo, ki so jo tako dolgo potapljali v reko, dokler se goljufivi pek dodobra ni napil vode. Običaj je tudi bil, da si je mestni krvnik, ki je bil oborožen in oblečen v živopisana oblačila, lahko pri branjevcih na trgu brezplačno vzel toliko živil, kolikor jih je lahko zgrabil z eno roko. Vladalo je načelo, da je krvnik javna oseba in se je zato zdelo vsakomur prav in pošteno, da se krvnik tudi hrani na račun javnosti, to je — brezplačno.

»No ja!« se namuzne Jušto, »Vipavci imajo Vodopivce (čeprav jim božja kapljica rada zdrkne po grlu), ne manjka tudi ne Mlekopivcev (našega Zorka bi lahko tako krstili), pa naj bodo v Bregu Vinopivci! Pijanci pa le nismo, saj tudi ne utegnemo biti. Toda pustimo šale!

»Življenje Kraševca je vedno bilo in je še dandanes hudimano trdo; če je torej hotel živeti, čeprav še tako skromno, je moral izkoristiti prav vsako priliko, ki se mu je nudila. Kar nas živi ob morju, se imamo sicer za ribiče, pa le nismo nikoli bili pravi ribiči. Vsak Brežan je imel po kako ogrado, ki mu je dala nekaj pridelkov za sproti, če

Vinogradi v kriškem Bregu

je le suša prizanesla. Breg nam je dajal odlično vino; če smo se pa hoteli obleči in obuti, prižgati zvečer petrolejko, plačati davke itd., so naše vince spili drugi...

»Tudi ribolov nam je pomagal živeti, a bila je to trda rabota! Moje dlani so bile trše od mojih podplavov; kakor vidite, so moji prsti pošteno skrivljeni; kaj pomeni trganje po nogah in v hrbtu, vem pa še pre dobro. No, živ sem pa le še! Dogajalo pa se je, da je morje naplavilo na breg ostanke banke, ribičev pa ni videl nihče več... Tako je bilo življenje Kraševca ob vsej obali od Štivana do Barkovelj in verjetno še dlje.«

Morda bi bil Jušto še dalje razpredal Brežanovo življenje, da ga ni prekinil Zorko:

»Res je, kar praviš, Jušto. Res je pa tudi, da so bili stari Križani kaj gibčni ljudje. Čeprav imajo posebno Vižovljani, pa tudi Nabrežinci razmeroma bolj prikladna mesta za portiče, so pa le Križani bili tisti, ki so se prvi gospodarsko združili. Že v 13. stoletju so imeli svojo Bratovščino sv. Križa. Ta bra-

Kraševci v starih časih (po Valvasorju)

tovščina — danes bi ji rekli: zadruška — je bila namenjena v pomoč ribištvu. Vodili so jo združeni — domačini sami; skrbela je za prodajo ulovljenih rib, verjetno pa tudi vina na tržaškem trgu. Meščani so okoličane vedno gledali zviška, in če so le mogli, so jih opeharili pri trgovanju. Saj tudi danes ni nič boljše! Združeni v svoji bratovščini so postali Brežani za mestno gospodo kaj trd oreh.«

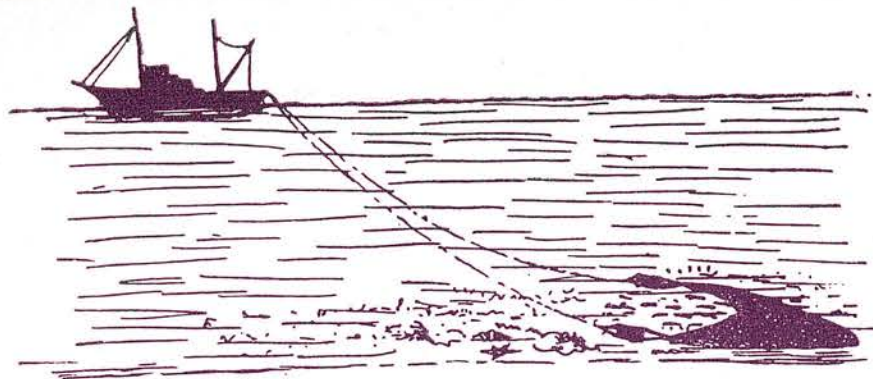
»Janez Svetokriški pa le ni bil vaš rojak,« podraži Jelica moža.

Menda je hotel stari ribič oporekati, pa ga je prehitel Stane:

»Verjamem sicer, da je b'vo in je še danes kaj Janezov v Križu. Oni Janez Svetokriški, ki je živel od 1647. do 1714. leta in ki je izdal pet zvezkov svojih pridig, pa je bil iz vipavskega Križa. Ampak,« bi Stane rad speljal moža na drugo misel, »povej nam, kako ste se kaj gledali s Čožoti!«

»Čožoti?« Stanetu je odlično uspelo, kajti Jušto je kar oživel. »Ej, s temi smo pa vedno pošteno zaplesali, kadarkoli smo se srečali. Pa kako bi tudi ne? V naše vode so prijadrali in tod lovili ribe. Nam se je zdelo, da nam kradejo, kakor bi se zdelo njim, da jim mi krademo, če bi lovili v njihovih vodah. Pa bi človek zaradi ljubega miru še potrpel, če bi lovili z lahkimi mrežami kakor mi. Pa ne! S svojimi težkimi tratanimi postržejo z dna prav vse, godno in mladje.«

»Kaj je tratana? Pravimo ji tudi koča. Vrsta mrež je, podobna večji ali manjši vreči, dolgi včasih 20 in več metrov, ki jih vlačimo po dnu morja. Vreča se na sprednjem koncu konča v zelo razširjeno ustje, proti zadnjemu koncu se pa močno zoži, čisto na zadnjem robu jo pa zavežemo z vrvico, preden jo spustimo v morje. Rob ustja je spodaj obtežen s kosi svinca, ki vleče mrežin rob čisto k dnu morja, s katerega postrga vse, kar ni pritrjeno; na gornjem delu roba so pritrjeni kosi plutovine, ki silijo navzgor in drže mrežino ustje odprto. Ob obeh straneh ustja je pritrjena po ena več desetimetrov dolga vrv, katere drugi konec se konča na ladji, ki vleče mrežo. Take povlečne mreže lahko vlečeta skupaj dve ladji, lahko pa tudi samo ena. V zadnjem primeru sta ob straneh mrežinega ustja pritrjeni po ena široka deska-širilica, da držita ustje vedno široko odprto. Te mreže vlečemo po dnu morja eno uro ali pa še dlje, nakar jo potegnemo iz vode, razvežemo vrvico na zadnjem koncu, ulov pa stresemo na krov kjer odberemo, kar je uporabnega, ostalo pa vržemo zopet v morje. S tem uničimo seveda ne samo mlade, še negodne

Vlačenje tratane ali koč z eno ladjo

ribice, ampak tudi še mnogo drugega morskega življa, ki je ribam in rakom tečna hrana.«

»In kako ste opravili s Čožoti?« je radoveden Stane.

»Kadar smo se srečali, kar se je dostikrat dogajalo, smo se najprej že od daleč pozdravili s kaj mračnimi pogledi. Ko smo jim bili tako blizu, da jih je doseglo naše kričanje, smo jih drugič pozdravili — s hudournimi besedami. Če smo si pa

prišli drug drugemu preblizu, so zapela vesla pa tudi pesti, dokler nismo videli samo čožotske krme. . . No ja, včasih smo jo skupili tudi mi, pa kaj, saj še Napoljon ni vedno zmagoval! Neredko smo si eni in drugi obvezali krvave praske. Kogar je ihta ali sila zanesla v morje, se je pač moral sušiti. Včasih so se pa taka srečanja kaj žalostno končala, če so — ali smo — odnesli domov težje ranjene in celo mrtve tovariše.«

»Katero najbolj žalostno tako srečanje pomniš ti, Jušto?« povpraša Zorko.

»To je bilo enkrat 1905. ali 1906. leta. Veliko koristi posadka tedaj ni imela od mene, saj sem komaj začel. Bunke, ki sem jih tedaj odnesel domov, menda niso bile prve. Dobro pa še pametim in nikoli ne bom pozabil žalosti v vasi, ko smo prinesli štiri naše fante, ki so tedaj

izgubili svoja življenja za obrambo svojih pravic na svojih rodnih tleh.«

»In koliko sto in tisoč žrtev je padalo že mnoga stoletja prej in koliko še pozneje... v isti namen...« je Polde bolj zase razmišljal kot govoril.

»Kako pa je bilo s Čožoti?« je poldogem molku zanimalo Borisa.

»Za njihove bunke in izgube nam je bilo ravno toliko, kolikor je njim bilo za naše žrtve! Pomnim pa, da smo naslednjega dne našli prav pod Brojnico prazen čožotski čoln...« Tihe, kakor zgubljeni so bile Juštove besede. Mar žaluje še vedno za padlimi tovariši? Morda tudi za onimi časi...? Ali pa ga je stisnila za grlo misel iz Krsta pri Savici:

Ne meč, pregnala bo nas sreča kriva!...

(Dalje)

VOJAN ARHAR

Ilustriral: KLAVDIJ PALČIČ

Polžek
nima časa:
hišico gradi.

Mucek
nima časa:
miške zdaj lovi.

Ptiček
nima časa:
starčku žvrgoli.

Tudi
Slavko
nima časa:
pridno se uči,
da bo šole dokončal,
slaven kozmonavt postal,
vse vesolje raziskal!

ČAS

MOJ MALI PRIJATELJ FREK

Pravkar sem pripravljala kosilo svojim punčkam. V mali kozički se je cvrlo meso, katerega je nadomeščala majhna cvetica živo rdeče barve. Na mizici je bila debela breskev. V drevesni senci je bilo prav prijetno v toplen poletnem soncu. Ko pa sem hotela pripraviti mizo za kosilo, sem začula za svojim hrbtom: »Hov, hov!« Ko sem se obrnila, sem zagledala... majhne-ga kužka z dolgo dlako. Cisto majčken je še bil!

Nisem se ga mogla nagledati. Za kužkom je prišel še moj oče. V roki je držal vrvico. Stekla sem k očetu in se ga oklenila. Zelo sem bila vesela. Oče me je prijel za roko, da bi šla v hišo, tudi psiček je priskakljal za nama. In pred hišo...? Zopet presenečenje! Lepa rdeča pasja hišica je stala ob vratih; oče jo je bil naročil že nekaj dni prej pri vaškem mizarju.

Po kosilu sem šla v svojo sobo, da bi se nekoliko odpočila, in tudi psiček je smel vstopiti. Usedla sem se na posteljo in začela misliti, kakšno ime bi dala svojemu debeluščku, a ničesar se nisem domislila. Po nekaj minutah sem zdajci zaklicala: »Frek, Frek, kje si?« Frek, sem sklepala v svoji majhni glavi, naj mu bo ime, saj je lepo ime za kužka. Nato sem se na vrtu še dolgo igrala s Frekom. Sonce je začelo zahajati in na obzorju so se pokazale rdeče črte. Z gmajne, ki se razteza prav pod hribom Kokoš, so se začeli vračati pastirji proti domu s čredami krav, ki so mukale in s tem klicale trop skupaj. Pastirji so žvižgali in vsako toliko zapeli kako pesem. Mrak je začel padati na zemljo. Po dolgem igranju sem se skakljaje vrnila v kuhinjo. Ker sem se dolgočasila, sem začela razkazovati Freku svoje igrače.

»Vidiš, Frek,« sem dejala, »to je Marjanca,« in pokazala sem mu punčko, ki je sedela na stolici. Nato pa:

»To je Marjetica in to je Tončka.« Tako sem razlagala Freku, toda ta se ni zmenil za moje razlaganje in se kar požvižgal na Marjanca in na moje igrače. Stekel je k mački, ki je stala na mizici; mislil je namreč, da je prava muca, in je

zato začel jezno renčati, toda ta se ni gnila, bila je namreč iz sukna. Prav tedaj je vstopila mama, ki me je prišla iskat za večerjo.

Zunaj je bil že mrak, luna se je počast prerila izza grička. Nešteto zvezd je zamigljalo na jasnem nebu. Tako je potekel moj prvi dan s Frekom.

Tekli so dnevi. Kamor sem šla, tja je šel tudi moj ljubljeni Frek. Letos pa se žal nimam časa z njim igrati in zabavati, kajti šolsko učenje mi tega ne dopušča več.

Bevilacqua Marta, II.c Niž. gimn.

MOJE PRVO JUTRANJE SREČANJE

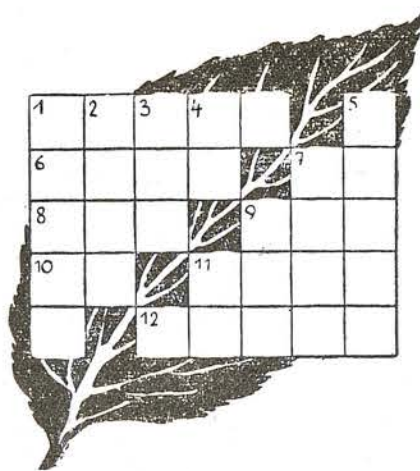
Zaprl sem vežna vrata in stopil v tisti sveži, čez noč zapadli sneg. Bilo je zgodaj in noč je še razgrinjala svoj temni plašč nad zemljo. Se vedno je snežilo. Pes je še spal v svoji hišici. Napotil sem se po vrtu proti cesti. Sneg mi je škripal pod nogami. Na cesti sem se ozrl naokrog. Nikjer ni bilo žive duše, povsod grobna tišina. Slišali so se samo moji koraki.

Kar naenkrat sem zagledal moža, ki je trudno gazil sneg. Oblečen je bil v modre hlače in v suknjič enake barve. Povrh je imel usnjen suknjič, na glavi pa modro čepico s tržaško helebardo spredaj. Takoj sem ga spoznal: bil je delavec pri openskem tramvaju. V roki je nosil natrpano rjavo torbo, že vso oguljeno. Hodil je sključeno in videti je bilo, da je zelo zdelan in zaspan. Najbrž je delal vso noč. Komaj je prestavljal težke gozdarje.

Obraz je imel ves naguban. Zamišljen je bil in zdelo se mi je, da me ni niti opazil, čeprav sem ga spoštljivo pozdravil. Čez nekaj časa sem se ozrl za njim. Od daleč se mi je zdel kot velik sneženi mož, dokler ni izginil za vogalom.

Zamislil sem se, kako mora tako star mož še opravljati tako težko delo. Kar smilil se mi je. Nevede sem dospel do ceste. Pomislil sem, kako da se morajo nekateri tako težko preživljati, mi pa imamo vsega dovolj. Iz mojih misli me je prebudil ropot verig na kolesih avtomobila in nadaljeval sem svojo pot.

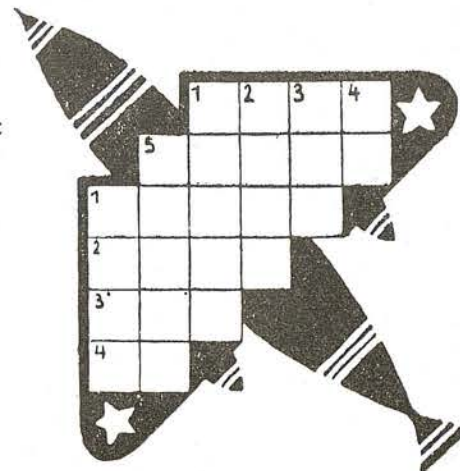
Suhadolc Peter, II.a Niž. gimn.

ČAROBNO LETALO

Vodoravno in navpično:

1. žensko ime,
2. zavoj, ovoj,
3. vodna žival, ki ima škarje,
4. ploskovna mera,
5. žuželka, ki prenaša malarijo.

UGANKI (Vojan Arhar)

Oblečen sem v črn baržun, rumen je moj pojoči kljun, ko vigred pride spet med nas, zažvižgam vam za kratek čas.

Zgoraj črta dvakrat zvita, spodaj pika skoraj skrita, kdor je v slovnici krepak, naj nariše čudni znak!

KRIZANKA »LIST«

Vodoravno: 1. pomaganje, 6. živini nadležna žuželka, 7. prislov kraja, 8. apetit, 9. bukov plod, 11. ljudski izraz za mrtvaški oder, 12. pesnik, ki piše čustvene pesmi.

Navpično: 1. tekoča voda, 2. kosilo, 3. poljska cvetica, 4. predlog, 5. prebivalec Turčije, 7. tračnice, 9. žarenje, 11. Ludolfovo število.

DODAJANJE ČRK

MALO	—	MA . LO	MEH	—	. MEH
TI	—	. TI	NOTA	—	. NOTA
ROČ	—	. ROČ	BRV	—	. BRV
STO	—	. STO	ANICA	—	. ANICA
LAS	—	. LAS	ROV	—	. ROV
DAN	—	D . AN	GAD	—	G . AD
DRVA	—	DR . VA	ZLITI	—	. ZLITI
OLGA	—	. OLGA	KER	—	K . ER
ZID	—	. ZID			

Z eno črko, ki jo dodaš namesto pike menjaš pomen besede. Dodane črke ti povedo lep nauk.

Rešitve ugank, priobčenih v 7. številki, pošljite uredništvu »Galeba«, Opčine pri Trstu — Opicina Trieste, do 15. maja t. l. Trije izžrebani reševalci bodo prejeli nagrado.

REŠITEV UGANK IZ 6. ŠTEVILKE

1. KRIZANKA »LASTOVICA«: Vodoravno: 2. nem, 5. Ivo Andrič, 10. smola, 11. Tisa. Navpično: 1. hlev, 2. ni, 3. most, 4. si, 6. AMI, 7. nos, 8. dlan, 9. Ra.
2. STEBRIŠČE: izvir, ura, deliti, sršen, iste, stena, dve, Evica, ep, laik, Oslo, smola, oprema, poet, litri, room.
Uganka, ki jo beremo v zasenčenih kvadratih: Z drevesa priletelo, peruti ni imelo, (list).
3. SKRITO BESEDILO: mandelj, Triglav, gospodar, gostilna, petelin, kukavica.
Pregovor: Kar se Janezek nauči, to Janez zna.
4. UGANKE: Vlaka, oblaki, pipa pri vodovodu in pipa za kajenje.

IZŽREBANI SO BILI IN DOBE NAGRADO: Carli Nadja, učenka V. razr. osnov. šole na Proseku in Simonovich Lilijana ter Pipan Ondina, učenki V. razr. osnov. šole v Barkovljah.